

Karacaoğlan'ın Doğumunun

400. Yılında

“Uluslararası Karacaoğlan

Sempozyumu”

KARACAOĞLAN ÇEVRESİNDE OLUŞTURULAN EFSANELER VE BU EFSANELERİN KÜLTÜREL HAYATIMIZA ETKİSİ

Yard. Doç. Dr. Nilgün ÇIBLAK(Türkiye)

Âşık edebiyatının en önemli temsilcilerinden biri olan Karacaoğlan, özellikle güney Anadolu insanının gönlünde taht kurmuş, büyük şahsiyetlerden biridir. Çukurova yöresinde, 17. yüzyıldan itibaren yetişen âşıklar arasında onun şiirinden, söyleyişinden etkilenmeyen âşık hemên hemen yoktur. Hatta günümüz âşıklarından büyük çoğunluğu da, Karacaoğlan'ı usta âşık olarak tanımış, çeşitli şenlik ya da etkinliklerde "usta malı" olarak onun şiirlerinden okumuştur. Son dönemlere gelinceye kadar, Çukurova insanının gerek iyi gününde gerekse kötü gününde Karacaoğlan'ı hatırlaması, âşıklık geleneğinin sürdürüldüğü ortamlarda Karacaoğlan türkülerinin söylenmesi, yörede onun ne kadar sevildiğinin bir göstergesidir (Şimşek, 1999: 620).

Halk arasında kendisine büyük sevgi duyulan ve şöhreti Türkiye sınırlarını aşarak Balkanlar'dan Azerbaycan'a, Gagauzistan'a, Türkmenistan'a kadar uzanan Karacaoğlan, bugün hâlâ hayatı bilinmezliklerle dolu bir âşığıdır. Kendisiyle ilgili bugüne kadar birçok araştırma ve inceleme yapılmış, geleneksel toplantılar düzenlenmiş olmasına karşılık gerçek yaşam öyküsü tam olarak ortaya çıkartılamamıştır (Şimşek, 1999: 620). Geniş bir coğrafi alanda eserleri dilden dile aktarılan, menkıbeleri yaşatılan, hatta 17. yüzyıldan itibaren yazılmış bazı mecmualarda yer yer şiirlerine rastlanılan Karacaoğlan'ın, hangi yüzyılda ve nerede yaşadığı tarihî kaynaklardan ziyade, eserlerinden ve bazı edebî kaynaklardan tespit edilmeye, bazen de kendisiyle ilgili çeşitli menkabelerden yararlanılarak bu konuda birtakım sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak elde edilen bilgiler oldukça yetersiz olup kimi durumlarda tahminlerden öteye gidememektedir.

Karacaoğlan'ın şiirlerinden yola çıkılarak onun Osmanlı döneminde Aydın, Niğde, Bor, Tokat, Ankara, Kayseri, Konya, Karaman, Adana, Diyarbakır, Halep, Mardin, Mısır, Hama, Trablus gibi birçok memleket dolaştığını, Tuna'dan ve Avusturya savaşlarından bahsetmesine bakılırsa, muhtemelen Rumeli'de de

bulduğunu söylemek mümkündür. Âşıklık geleneğindeki seyahate çıkma özelliği ve şairimizin uzun bir yaşam sürdürdüğü göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu yerleri görmüş olması ihtimal dahilindedir (Köprülü, 2004: 290). Ancak Karacaoğlan mahlasını taşıyan bütün şiirlerin sadece bir kişiye ait olduğu düşünülmemelidir. Bu konuda yapılan araştırmalar, âşık edebiyatında birden fazla Karacaoğlan'ın yaşadığını ortaya koymuştur.

Kaynaklarda şiirleri günümüze kadar ulaşamamış olmakla birlikte 16. yüzyılda yaşamış bir Karacaoğlan'dan söz edilmektedir. Bundan başka 17. yüzyılda, güney illerimizde yaşamını sürdürmüş Karacaoğlan'ın varlığına da dikkat çekilmektedir. Şiirlerinin sayı olarak çokluğu ve coğrafi alan bakımından yaygınlığı sebebiyle en çok tanınanı da söz konusu güneyli Karacaoğlan'dır. Bununla birlikte araştırmacılar, 19. yüzyılda Mersin'in Silifke ilçesinde, yine aynı yüzyılda Yozgat'ta yaşamış iki Karacaoğlan'dan da bahsetmektedirler (Başgöz, 1986: 152-153; Oğuz, 1994: 120; Sakaoğlu, 2004: 17-26; Artun, 2005: 259). Bu doğrultuda Karacaoğlan mahlaslı şiirler, bir bütün olarak değerlendirildiğinde bunların tek bir kişinin dilinden çıkarak, bugüne kadar değişmeden geldiğini söylemek mümkün değildir. Diğer taraftan tarihi süreçte birden fazla Karacaoğlan'ın yaşamış olması, bir süre sonra bunların şiirlerinin birbirine karışması sonucunu doğurmuştur. Bir başka deyişle güney illerimizde, Toroslar, Gavur dağları, Çukurova ve Akdeniz kıyılarında yaşayan konar-göçer Türkmen aşiretleri arasında yetişen Karacaoğlan'ın şiirlerine, daha sonraki yüzyıllarda yetişen diğer Karacaoğlan şiirleri de eklenmiş, söz konusu başka Karacaoğlanlar kendi sanatçı kimliklerini daha öncekinin kimliğine dahil edip onun içinde kaybolmuşlar ve hepsinin birleşmesinden adına “Karacaoğlan geleneği” dediğimiz büyük ve köklü bir gelenek ortaya çıkmıştır.

Güneyin renkli ve canlı atmosferini akıcı bir dille yansıttığını bilen Karacaoğlan, dar bir çevreyle sınırlı kalmamış, sanatıyla tüm Türk halkına seslenmiş, herkes tarafından sevilip benimsenmiştir. Nitekim farklı yörelerin insanları, onun kendi memleketlerinde yaşadığını kanıtlamak için çeşitli hikâyeler, efsaneler anlatmaktadır. Sözlü gelenekte Karacaoğlan'ın; Adana'nın Bahçe ilçesine bağlı Farsak (Varsak) köyünde; Feke ilçesinin Gökçe köyünde; Kilis'in Zobular köyünde; Mersin'in Silifke, Mut ve Gülnar ilçelerinde; Erzurum, Maraş vb. yerlerde doğduğu söylenmektedir.

Aynı şekilde ölüm yerleriyle ilgili olarak da Adana, Mersin, Maraş, Erzurum gibi çeşitli iller gösterilmektedir.

Karacaoğlan'ın yüzyıllar boyu hiç unutulmadan sevilip yaşatılmasının ve birçok yöre tarafından sahip çıkılmasının temelinde; onun kendi çevresinin dilini, kültürünü, sanatını, dinini, ahlakını, gelenek ve göreneklerini, günlük hayatını, tabiat güzelliklerini özümsemesi ve bunları şiirlerinde akıcı, sade bir üslupla dile getirmesi yatmaktadır. Bir başka deyişle Karacaoğlan, kendi duygularını aktarırken aslında halkın duygu ve düşüncelerini, inançlarını, özlemlerini, sevinçlerini de yansıtmıştır. Bu da halk arasında onun daha da beğenilmesine sebep olmuştur.

Bilindiği üzere sosyo-kültürel yaşamında halk, sanatıyla, hayatıyla değer verdiği kişilerden bazısını eserleri aracılığıyla sürekli olarak canlı tutmuş bazısını da olağanüstülüklerle donatarak efsanevi bir kimlik kazandırmış, hatta ermişlik aşamasına yükseltmiş, buna bağlı olarak da söz konusu kişilerin mezarını bir ziyaret yerine dönüştürmüştür. Karacaoğlan da bu yönüyle şiirleri dilden dile dolaşan bir halk şairi olmasının yanı sıra çevresinde birtakım hikâyeler oluşturularak kutsallaştırılmış bir şahsiyet olarak karşımıza çıkmaktadır (Kaya, 2000: 377-394).

Bugün Karacaoğlan'la ilgili birçok hikâye ve efsane, halk arasında bütün canlılığıyla yaşatılmaktadır. Bu anlatılarda Karacaoğlan, kimi zaman aşkı ve âşıklığıyla ön plana çıkartılmakta kimi zaman kendisine ermişlik özelliği yüklenmekte, buna bağlı olarak mezarı da ziyaret yeri olarak gösterilmektedir. Söz konusu anlatıların, Karacaoğlan'ın halkın gönlünde yaşatılıp ölümsüzleştirilmesinde önemli bir rolü bulunmaktadır. Bildirimizde Karacaoğlan çevresinde oluşturulan efsane örneklerinden, ikisi sözlü gelenekten biri de yazılı kaynaktan tespit edilmek üzere, üç tanesine yer verilmiş ve bunların halk üzerindeki etkilerine değinilmeye çalışılmıştır.

Mersin'in Mut ilçesinden derlediğimiz “**Karacaoğlan ile Karacakız Efsanesi**”nde; sazı ve sözüyle gezip dolaştığı her yerde halkın büyük sevgi ve saygısını kazanan Karacaoğlan, gittiği bir obada Karacakız olarak tanınan Elife âşık olur. Aşkına karşılık bulmasına karşılık kızın babası evlenmelerine izin vermez. Bunun üzerine âşık, sazını alıp obayı terk eder, ancak yaşamı boyunca Elifi unutamaz ve ömrünün son günlerinde sevdiğini tekrar görebilmek

ümidiyle geri döner. Obaya geldiğinde Elif'in son nefesine kadar kendisini beklediğini, sonunda da öldüğünü öğrenir. Bu duruma çok üzülen Karacaoğlan, Elif'in mezarının karşısındaki tepede kısa bir süre sonra kendisi de can verir.

Bu efsanede Karacaoğlan'ın gezgin bir halk şairi olduğu, sanatında da usta olduğu belirtilmekle birlikte asıl ön plana çıkartılan unsurun Karacaoğlan ile Karacakız arasında yaşanan aşk olduğu görülmektedir. Anlatıda iki âşığın hayattayken birbirlerine kavuşamaması, halkı derinden etkilemiş ve bunun sonucu olarak da halk hayalinde bu iki kişinin öldükten sonra ruhlarının senede birgün gökyüzünde kavuştuklarına dair bir inanış ortaya çıkmıştır. Sevenlerin ayrılmaması gerektiği, eğer ayrı bırakılırlarsa sonunda istenmeyen kötü olayların yaşanacağı mesajı, çeşitli efsanelerde özellikle de halk hikâyelerinde sıkça işlenmiştir. Burada da bu kurala uyulmadığı için istenmeyen bir sonla karşılaşmıştır. Öte yandan bu dünyada birbirlerine kavuşamayanların manevî alemde kavuşmaları sağlanarak birbirini yürekten sevenlerin aşkı da kutsal hale getirilmiştir. Nitekim efsanede, tepelerden birinden mavi diğerinden yeşil bir ışığın yükselmesi ve bunların gökyüzünde birleşmelerinden bahsedilmesiyle bu durum açıkça gösterilmiştir. Bunun için seçilen renkler de oldukça anlamlıdır. Halk inanışına göre mavi, ululuğun, yüceliğin, gökyüzünün bir başka deyişle Tanrı katının; yeşil ise İslamiyet'in kabul edilmesiyle birlikte Peygamber soyundan gelenlerin, aynı şekilde kutsal kabul edilen ermiş kişilerin rengidir. Bu yönüyle aslında ölümlerinden sonra Karacaoğlan ile Karacakız'ın mezarının da kutsallaştırılması ve bir ziyaret yerine dönüştürülmesi de sağlanmış olmaktadır.

“Karacaoğlan Efsanesi I”de ise; Karacaoğlan'ın âşıklık kimliğinden ziyade kendisine ermişlik özelliği kazandırılarak kerametleri üzerinde durulduğu görülmektedir. Efsanede, bir ağanın yanında çobanlık yapan Karacaoğlan'ın, ağa hacdayken onun isteğini hissederek evde yapılan helvayı çok kısa bir sürede ağaya ulaştırması, ağanın hac dönüşü Karacaoğlan'ın bu kerametinin ortaya çıkması, bunun sonucunda da son nefesini vermesi konu edilmiştir. Anadolu'nun birçok köşesinde, kahramanın adı değiştirilerek aynı konuyu işleyen çeşitli efsaneler de bulunmaktadır.

Bilindiği üzere bazı gizli bilgilere ulaşma, bir anda çok uzak mesafeleri katedebilme motifleri, ermişlerin gösterdikleri kerametler

arasında yer almaktadır. Bununla birlikte dinî-tasavvufî geleneğe göre, ermişlik aşamasına ulaşan kişilerin gizli bilgileri halktan saklaması, bir başka deyişle sırrın açığa çıkartılmaması gereklidir. Evliyalarla ilgili çeşitli efsanelerde sırrı ortaya çıkan velinin, ortadan kaybolması motifi sıkça işlenmektedir. Burada da kerameti anlaşılan Karacaoğlan'ın artık diğer insanlarla birlikte kalamayacağı, bunun sonucu olarak da öte dünyaya göçtüğü anlatılmaktadır. Tüm bu özellikler, halkın Karacaoğlan'ı ermiş bir kişi olarak kabul ettiğinin bir göstergesidir. Buna bağlı olarak öldüğü tepe kutsal sayılmış, mezarı da dileklerin yerine gelmesi için dualar eşliğinde kurbanların kesildiği bir ziyaret yeri haline getirilmiştir.

“**Karacaoğlan Efsanesi II**” başlığını taşıyan üçüncü efsanede ise; Karacaoğlan, misafir olduğu bir obada Elif adındaki bir kıza âşık olur, aşiret evlenmelerine izin vermez, ancak âşıklar birlikte kaçarak bir başka obaya yerleşirler. Bir süre sonra burada, oba beyinin yeğeni Elife göz koyar. Birgün Karacaoğlan'ın bir düğünde saz çalmak üzere obadan ayrılmasını fırsat bilen beyin yeğeni, Elif'in çadırına girer, çaresiz kalan Elif bu adamla beraber uyumak zorunda kalır. Bunu hisseden Karacaoğlan, hemen geri döner ve bu durumu görünce obayı terk eder, Eshab-ı Kehf mağarasına girerek sırlara karışır.

Bu efsanede Karacaoğlan ile Elif, ilk efsaneden farklı olarak evlenmelerine izin verilmemesine karşı çıkarak birlikte kaçar. Bir süre mutlu bir hayat da sürerler, ancak araya kötü niyetli bir kişinin girmesi sonucunda bu mutlulukları sona erer. Sevdiği kişi tarafından aldatıldığını düşünen Karacaoğlan, maddî alemden uzaklaşır. Bir başka deyişle bu dünyada sevdiğiyle mutlu bir birliktelik sürdüremediği için büyük acı çeken âşık, “gayb erenleri”ne katılarak aslında Tanrı tarafından ödüllendirilmiş olur.

Karacaoğlan'ın Eshab-ı Kehf'e girerek ortadan kaybolması motifine, Tarsus'tan derlenen ve manzum bölümleri zaman içerisinde unutulmuş ve yine Karacaoğlan'la ilgili bir halk hikâyesinde de rastlanmaktadır. Esmâ Şimşek tarafından incelenen bu hikâyenin konusu ise kısaca şu şekildedir: Çukurova yöresinde yaşayan Kara Ali adlı bir Türkmen beyi, ava çıktığı sırada ak sakallı bir ihtiyarla karşılaşır. İhtiyar, Kara Ali'ye evlenmesini, evlendiği gece abdest alıp iki rekat namaz kılsa bir oğlunun olacağını söyler. Kara Ali, söylenenleri yapar ve Hasan adında bir oğlu olur. Esmer tenli olduğu

için “Karaoğlan” diye sevilen Hasan, küçük yaşlarda saz çalmayı öğrenir. Hasan, bir süre sonra dere kenarında uykuya dalar ve rüyasında ermiş bir kişinin kendisini dere kenarına götürdüğünü, orada suya batırdığını, suda güzel bir kızın hayalini gördüğünü, daha sonra bu sudan içtiğini görür. Olayın ardından Hasan'ın “Hak âşığı” olduğu anlaşılır ve kendisine Karacaoğlan denmeye başlanır. Karacaoğlan, uzunca bir süre Çukurova'da, rüyasında gördüğü kıızı arar, ancak bir türlü bulamaz. Yaşlılığının son dönemlerinde hacca gitmek düşüncesiyle Eshab-ı Kehf'e girer. İnanişâ göre bu mağaradan Kâbe'ye giden gizli bir yol vardır. Ancak Karacaoğlan buradan bir daha çıkmaz. Kimilerine göre hacca gidip orada ölmüş kimilerine göre de kırklara karışmıştır (Şimşek, 1999: 623-624).

Tarsus'tan derlenen bu halk hikâyesinde, Karacaoğlan'ın mağaraya girerek ortadan kaybolmasının asıl sebebi; efsanemizden farklı olarak âşığın sevdiğine bir türlü ulaşamaması, bunun üzerine kendisini Tanrı yoluna adama isteği gösterilmiştir.

Eshab-ı Kehf, Tarsus'ta bulunan önemli ziyaret yerlerinden biridir. Bu mağarayla ilgili olarak “yedi uyurlar” efsanesinin yanı sıra Karacaoğlan efsanesi de anlatılmakta ve halk arasında Karacaoğlan'ın bu mağaraya girerek ortadan kaybolduğuna inanılmaktadır.

Görüldüğü üzere Karacaoğlan, halkın yakından tanıdığı büyük bir halk şairi olmasına karşılık, incelemeye aldığımız efsane metinlerinde onun âşıklık yönünün arka planda bırakıldığı ve daha çok dinî bir niteliğe büründürülerek kendisine velilik kimliğinin daha uygun görüldüğü, bunun sonucu olarak öldüğü ya da sırlara karıştığı düşünülen yerlerin de kutsallaştırıldığı tespit edilmiştir. Bilindiği üzere halk, kendi arasından çıkan büyük şahsiyetlere her zaman sahip çıkma yoluna gitmiş, bunun için de yaşadığı yerlerde bu kişilere ait mezarlar oluşturmuş, söz konusu kişilerin yaşamlarıyla ilgili çeşitli anlatılar yaratmıştır. Bunu Karacaoğlan'la ilgili efsanelerde de görmek mümkündür.

Sonuç:

Karacaoğlan çevresinde oluşturulan efsaneler, onun menkıbevî kimliğinin ortaya çıkartılmasında yardımcı olacağı gibi halkın ona verdiği önemi göstermesi açısından da ayrı bir öneme sahiptir. Karacaoğlan, yüzyıllardır sanatıyla, şiirleriyle geniş bir coğrafi alanda yaşatılmıştır, ancak onun geçmişten bugüne hemen her

dönemde sevilip sayılmasında halk arasında kuşaktan kuşağa aktarılan efsanelerin de büyük katkısı vardır. Nitekim söz konusu efsanelerde, gerek kendisine yönelik oluşturulanlar olsun gerekse başkaları adına yaratılmış olup da ona izafe edilenler olsun, Karacaoğlan'ın olağanüstülüklerle donatılıp ermişlik katına yükseltilmesi, buna bağlı olarak mezarının da bir ziyaret yerine dönüştürülmesi söz konusudur. İnanışa göre gerçek kabul edilen bu anlatılar, halk arasında Karacaoğlan'ın derin bir iz bırakmasında ve bunun sonucu olarak da ölümsüz hale getirilmesinde önemli bir işlevi bulunmaktadır.

METİNLER

1. Karacaoğlan ile Karacakız Efsanesi (K.1)

Mut'a bağlı Çukur köyü ile Dere köyü arasında Karacaoğlan ile Karacakız tepesi diye bilinen iki tepe vardır. Yörede tepelerin bu adı almasıyla ilgili aşağıdaki efsane anlatılmaktadır:

Gezgin bir yaşam sürdürmüş olan Karacaoğlan, birgün Mut'un Çukur köyüne gelir. Burada sazı ve sözüyle herkesin sevgi ve saygısını kazanır, daha sonra bu köyden ayrılıp Elif adlı güzel bir kızın obasına geçer. Yörede Karacakız adıyla tanınan Elif, oba beyinin kızıdır. Karacaoğlan, Karacakız'ı ilk gördüğünde ona âşık olur ve bir türlü obadan ayrılamaz, Karacakız da Karacaoğlan'a tutulmuştur. Oba beyi, Karacaoğlan'ın yanık söyleyişinden, kederli görünüşünden onda bir değişikliğin olduğunu anlar ve bunun sebebini öğrenmek ister. Karacaoğlan, derdini anlatmak istemez, ancak bey ısrar edince Elif'le evlenmek istediğini söyler. Bey, bu duruma çok sinirlenir ve kendisine verecek kızının olmadığını sert bir şekilde ifade eder. Karacaoğlan bu cevaba çok içerler ve Elif'le kavuşmalarının mümkün olmadığını anlayarak obadan ayrılmak zorunda kalır. Aradan yıllar geçer, Karacaoğlan'ın saçı sakalı ağarır, ancak bir türlü Karacakız'ı unutamaz. Son kez onu görebilmek düşüncesiyle Çukur köyüne gelir. Çevresinde toplananlara Karacakız'ı, obasının bulunduğu yeri sorar, fakat herkes üzgün üzgün başını önüne eğer. Yaşlı bir köylü, Karacakız'ın çok uzun bir süre karşı tepede kendisini beklediğini, sonunda ümidini kaybederek hayattan elini eteğini çektiğini ve yine bu tepede öldüğünü, mezarının da buraya yapıldığını söyler. Karacaoğlan, bu duruma çok üzülür, tepeye çıkıp mezar başında dua

eder, daha sonra Karacakız'ın mezarını rahatça görebileceği karşı tepeye gidip buraya oturur, Karacakız için saz çalıp yanık şiirler söyler, günlerce yerinden kalkmaz, sonunda bu tepede can verir. Köylüler, Karacaoğlan'ı bu tepeye defneder. Olayın ardından Karacakız'ın öldüğü tepeye Karacakız Tepesi; Karacaoğlan'ın öldüğü tepeye ise Karacaoğlan Tepesi adı verilir.

Yörede her yıl yaz gelince bu tepelerden birinden mavi diğerinden yeşil bir ışığın yükselerek bunların gökyüzünde birleştikleri anlatılır ve bu ışıkların hayattayken kavuşamayan bu âşıklara ait olduğuna, bunları ancak yürekten sevenlerin görebileceğine inanılır.

2. Karacaoğlan Efsanesi I (K.2)

Erzurum'un Olur ilçesine bağlı Yukarı Karasu köyünün sınırları içerisinde bulunan Karacaoğlan Tepesi'nde, moloz taşlarla üçgen şeklinde yapılmış bir mezar vardır. Halkın Karacaoğlan ziyareti diye adlandırdığı ve adaklar adadığı bu ziyaretin efsanesi şöyledir:

Karacaoğlan bir ağanın kuzu çobanıdır. Zamanın birinde ağa hacca gider, burada dinî görevini yerine getirirken birgün canı helva çeker ve içinden “Şu bizim hanımın helvası olsa da yesem.” diye geçirir. Bu durum Karacaoğlan'a malum olur. Hemen eve gidip ağanın karısına “Ağam helva istedi, yap da götüreyim.” der. Ağanın karısı ise, “Ağa hacda, herhalde bizim çobanın canı helva çekti, yapayım da yesin.” diye düşünür ve helvayı yapar, bir tas Karacaoğlan'a verir. Ağa otururken bir bakar ki kendisine bir tasın içinde helva uzatılıyor, tası alır, bakar ki evindeki tas, olup bitenlere bir anlam veremez ama helvayı da yer. Aradan bir süre geçer, ağa dinî görevini yerine getirdikten sonra evine döner. Köylüler, kendisini ziyarete gelirler. Bu sırada ağa, karısına “Hanım, hacdayken gönderdiğin helva çok güzeldi, eline sağlık.” deyip tası çantasından çıkarır. Ağanın karısı bu duruma çok şaşırır ve hemen Karacaoğlan'la aralarında geçen konuşmayı anlatır. Bunun üzerine ağa, kendisini ziyarete gelenlere “Benim değil, gidin keramet sahibi Karacaoğlan'ın elini öpün.” der. O sırada kuzuları otlatmakta olan Karacaoğlan, sırrının açığa çıktığını anlayınca hemen oracıkta can verir. Kendisini, öldüğü yere defnederler.

Olayın ardından buraya Karacaoğlan Tepesi adı verilir. Karacaoğlan'ın mezarı da herhangi bir dileği olanların gidip dua ettiği

bir ziyaret haline getirilir.

3. Karacaoğlan Efsanesi II (Kaya, 2000: 383-384)

Karacaoğlan'ın Tarsus'taki Eshab-ı Kehf mağarasına girip ortadan kaybolması ile ilgili efsanenin konusu ise şu şekildedir:

Karacaoğlan birgün obanın birine misafir olur. Orada gördüğü Elife âşık olur. Elif de kendisine karşı ilgisiz değildir. Evlenmek isterler, ancak oba karşı çıkar. Bunun üzerine Karacaoğlan, arkadaşı Deli Hüseyin'in yardımıyla Elif'i kaçıır ve başka bir obaya sığınır. Burada mutlu bir şekilde yaşarlarken oba beyinin yeğeni, Elife göz koyar. Elif'in yüz vermemesine karşılık adam aldırış etmez sürekli Elif'i rahatsız eder. Karacaoğlan'ın bir günlük mesafedeki başka bir obaya, düğünde saz çalmak üzere davet edilmesini fırsat bilen beyin yeğeni, Elif'in çadırına girerek "Sana hiç dokunmayacağım, sadece bir gece yanında yatıp gideceğim, bir daha da seni rahatsız etmeyeceğim." der. Elif, rezalet çıkmasından, duyulduğu taktirde kan dökülmesinden korktuğu için adamın isteğini kabul eder ve giyinik olarak adamla aynı yatakta uyur. Âşığa malum olur derler. Bu sırada Karacaoğlan'ın sazının teli kopar. Bu durumdan şüphelenen Karacaoğlan hemen yola düşer ve göz açıp kapayıncaya kadar obasına geri döner. Çadırına girdiğinde gördüğü manzara karşısında yıkılır, kimseyi uyandırmadan mendilini yorganın üstüne bırakıp çıkar. Sabah olunca Elif, mendili bulur ve Karacaoğlan'ın kendisini terk ettiğini anlayarak feryatlar içinde beyin karısına olanları anlatır. Beyin karısı, namus düşmanı yeğeni öldürüp cesedini köpeklere attırır. Karacaoğlan ise bir daha geri dönmez, Tarsus'taki Eshab-ı Kehf mağarasına girerek sır olur, erenlere karışır.

Kaynakça:

- Alptekin, Ali Berat (1986), "Karacaoğlan'ın Hayatı Etrafında Teşekkül Eden Halk Hikâyeleri", *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*, C.II, Halk Edebiyatı, Ankara, KTB Yayınları, s.33-44.
- Artun, Erman (2005), *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, 2.b., İstanbul, Kitabevi Yayınları.
- Başgöz, İlhan (1986), "Karac'oğlan Geleneği", *Folklor Yazıları*, İstanbul, Adam Yayınları, s.152-162.
- Kaya, Doğan (2000), "Karacaoğlan'ın Efsanevî Kişiliği", *Âşık*

Edebiyatı Araştırmaları, İstanbul, Kitabevi Yayınları, s.377-394.

Köprülü, M. Fuad (2004), *Saz Şairleri*, 3. b., Ankara, Akçağ Yayınları.

Oğuz, M. Öcal (1994), *Yozgat'ta Halk Şairliğinin Dünü ve Bugünü*, Ankara, KB Yayınları.

Özdemir, Nebi (1993), "XVII. Yüzyıl Çukurovalı Karacaoğlan Adına Tasnif Edilen Halk Hikâyelerinin Değerlendirilmesi", *II. Uluslararası Karacaoğlan Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu, Bildiriler* (20-24 Kasım 1991 Adana), Adana Valiliği Yayınları, s.161-166.

Sakaoğlu, Saim (2004), *Karacaoğlan*, Ankara, Akçağ Yayınları.

Şimşek, Esmâ (1999), "Karacaoğlan'ın Hayatı Etrafında Teşekkül Eden Yeni Bir Halk Hikâyesi", *III. Uluslar Arası Çukurova Halk Kültürü Bilgi Şöleni (Sempozyumu), Bildiriler* (30 Kasım 2 Aralık 1998 Adana), Adana Valiliği Yayınları, s.620-629.

Sözlü Kaynaklar:

K.1: Atlay, Doğan, 1930 Mut doğumlu, köy enstitüsü mezunu, emekli.

K.2: Eser, Burhanettin, 1967 Erzurum doğumlu, üniversite mezunu, memur.